

Бондар В. Ю.

*асистент кафедри менеджменту підприємств
Київського політехнічного інституту
імені Ігоря Сікорського
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-290-9-19>

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Світовий досвід показує, що сучасний динамічний розвиток ринку товарів і послуг, зростання конкуренції, низький рівень інновацій у компаніях, що призводить до зниження конкурентоспроможності продукції та виникнення перешкод у міжнародній торгівлі сировиною, матеріалами, тенденція до експорту зумовлює пошук нових інструментів і методів управління в процесі виробництва. Сучасна як національна, так і світова економіка відрізняється досить високим рівнем нестабільності, значним поширенням інтеграційних процесів, що приводить до необхідності коригування цілей підприємства, використання нових методів управління, і тому лише конкурентоспроможна продукція не відобразатиме справжніх позицій підприємства.

Сучасний стан економічного розвитку характеризується низькою інноваційною активністю. Тому в Україні лише кожна шоста компанія здійснює інноваційну діяльність, тоді як у розвинених країнах (США, Японія) – 70% від загальної кількості компаній. Яскравим показником стану сучасного розвитку українських компаній є 82 позиція із 133 (за даними 2020–2021 років) у міжнародному рейтингу Всесвітнього економічного форуму за індексом глобальної конкурентоспроможності економіки, що включає технологічний рівень а також інноваційний потенціал країни [1].

Так, питома вага українських компаній, які займаються інноваціями, у 2021 році становила лише 16,8 %, а тих, що впроваджували інновації – 13,6 %, питома вага реалізованої інноваційної продукції – лише 3,3 % від загального обсягу промислового виробництва [2]. Інновації часто здійснюються за рахунок власних коштів компанії, що не завжди є позитивним, оскільки компанії не завжди ними володіють [2]. Слід також зазначити, що промислові компанії фінансово не зацікавлені в їх реалізації, оскільки це дорогий процес.

Одним із початкових етапів переходу компанії на процесні принципи управління є класифікація бізнес-процесів для подальшого вибору на основі складу окремих бізнес-процесів, характерних для компаній економічного сектору, який досліджується. Тому всі бізнес-процеси, що відбуваються, є неоднорідні і мають свої особливості, залежно від особливостей діяльності кожної компанії. Серед них необхідно виділити наступні види:

1) основні бізнес-процеси (виробництво, реалізація продукції, маркетингова діяльність);

2) забезпечувальні бізнес-процеси (підтримка інфраструктури та основні процеси);

3) бізнес-процеси управління бізнесом включають управління фінансовою стійкістю, трудовою діяльністю, активами підприємства;

4) бізнес-процеси розвитку, впровадження інноваційних технологій, інвестиційних проектів тощо.

Для вітчизняних компаній дуже важливим є впровадження методів удосконалення, які вимагатимуть суттєвих змін в управлінні, зокрема, різноманітних методів удосконалення бізнес-процесів, які поділяються на короткострокові та довгострокові (рис. 1).

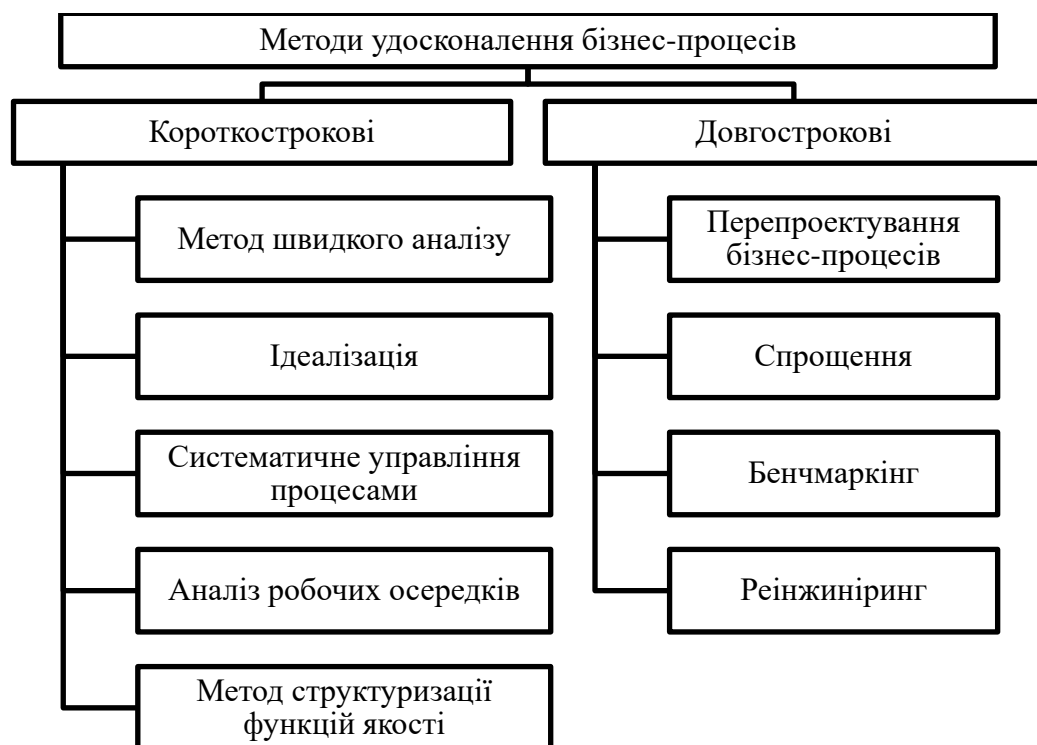

Рис. 1. Методи удосконалення бізнес-процесів

Метод експрес-аналізу базується на ідентифікації та аналізі можливих рішень вибраних проблемних ділянок у виробничому процесі, метод ідеалізації бізнес-процесу – на методі побудови ідеальної системи, яка існує в прагненні виконувати ідеальні бізнес-процеси статистичного управління бізнес-процесами полягає у виявленні факторів, що впливають на його ефективність. Метод структуризації функції якості дозволяє встановити зв'язок між потребою і методом задоволення, а аналітичний метод робочого центру полягає у визначенні технічних вимог товару або послуги, необхідних споживачеві.

До методів довгострокового вдосконалення належать: перепроектування бізнес-процесів, тобто методи вдосконалення, що базуються на чіткому, детальному аналізі існуючих бізнес-процесів і пропонують можливість виправити існуючі процеси для досягнення цілей компанії; бенчмаркінг – базується на експертному дослідженні та оцінці, створення складного і продуктивного управління бізнесом існуючими конкурентами.

Реінжиніринг – це радикальне переосмислення та перепроектування бізнес-процесів для досягнення різкого покращення ключових показників ефективності, таких як витрати, якість, сервіс і швидкість. Використання такого підходу дозволяє побачити новий бізнес-процес, повністю ігноруючи існуючі бізнес-процеси та структури компанії.

В контексті впливу нестабільного зовнішнього середовища на функціонування сучасних підприємств, важливою складовою управління бізнес-процесами є аналіз дій, що не додають цінності при впровадженні виробничих бізнес-процесів. До таких можна віднести:

- перевиробництво, що призводить до утворення надмірних запасів продукції, виготовленої без попереднього замовлення. Витрати виникають і при оплаті праці, оскільки при замороженому виробництві працівники не створюють і не виробляють економічних благ;

- втрати часу через затримки між виробничими процесами або за значної автоматизації виробництва внаслідок простою; – неефективна внутрішньогосподарська логістика;

- зайва обробка деталей та сировини, що тягне за собою додаткові витрати: як матеріальні, так і часові;

- надлишок запасів, що потребує утримання відповідних складських приміщень, їх технічного обслуговування тощо;

- зайві операції через непрофесійну систему організації та логістики (пошуки деталей, технологічних карт і т.д);

- дефекти на виробництві;

– нереалізований творчий потенціал співробітників [3].

Впровадження інновацій, проведення реінжинірингу бізнес-процесів, розробка якісних логістичних ланцюгів – один з ключів від економічного успіху компанії, оскільки використання застарілих технологічних підходів й недосконалих логістичних систем тягне за собою збільшення витратної частини підприємства, не забезпечивши попит споживачів у якісному та функціональному відношенні [4].

Література:

1. Таранюк Л. М. Реінжиніринг бізнес-процесів промислових підприємств: теорія, методологія, практика : монографія. Суми : Вид-во «Мрія-1», 2014. 608 с.
2. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Liker, Jeffrey K. The Toyota way. 14 management principles from the world's greatest manufacturer. 2004. С. 61–64.
4. Задорожний О., Бондар В. Концептуальні засади управління бізнес-процесами підприємства в умовах нестабільності національної економіки. *Бізнес-навігатор*. № 3 (70). С. 56–60. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2022/70_2022/12.pdf.